

B+B

28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

A munka dandárját jobb nem az utókorra hagyni

Szombathy Bálint: B+B.
A Bosch+Bosch Csoport 1969–1976

ISTVÁNKÓ BEA

Forum Kiadó Intézet, Újvidék, 2019, 208 oldal

Decemberben jelent meg Szombathy Bálintnak a Bosch+Bosch művészcsoport történetét feldolgozó kétnyelvű (magyar és szerb) kötete. A könyv – hasonlóképpen az 1969 és 1976 között működő alkotói kollektívához – keveri a műfajokat és a médiumokat; leginkább monográfia, de hordoz művészeti albumokat jellemző elemeket, ugyanakkor egy nagyobb lélegzetvételű tanulmánnyal is felvértezett. Bár a csoport ötven évvel ezelőtt alakult, a kötet megjelenése mégsem az évfordulóra reflektál, ahogy a szerző (és egyben a Bosch+Bosch Csoport egykori tagja), Szombathy Bálint írja az előszóban. Inkább egy olyan kutatási folyamat egyik alapvető lépéséről van szó, amely ahhoz kíván hozzájárulni, hogy a kollektíva története ismertebbé váljon a jelen és a jövő művészettörténete számára. Ehhez a folyamathoz járult hozzá egyébként az acb ResearchLab által 2016-ban rendezett kiállítás és az akkor megjelent angol nyelvű kötet, valamint a Ludwig Múzeumnak a Marinko Sudacgyűjteményből 2019 őszen bemutatott retrospektív kiállítása is.

Az első lépések a korábbi kiállítások és az angol nyelvű kismonográfia formájában megtörténtek, az újvidéki

Forum Kiadó gondozásában most megjelent kötet mégis fontos mérföldkövet jelent az „egyetemes aktivizmus” kulcsszóval jellemzett művészcsoport tevékenységének a szakma és a szélesebb közönség számára történő megismertetését illetően. Bár a csoport hétéves fennállása során számos művész megfordult a tagok között, ebben a könyvben a szerző csak a hét legemblematisabb alkotó B+B-s tevékenységét tekinti át szisztematikusan. A szűkítés talán önkényesnek tűnik, de mivel Szombathy a csoport tagjaként a lehető legnagyobb rálátással rendelkezik az eseményekre, ez a fajta szubjektivitás cseppet sem hat zavaróan. Emellett a szerző végig egyes szám első személyben beszél a szövegekben, így abban a kivételes szerencsében lehet részünk, hogy első kézből származó történeti leírást olvashatunk fél évszázada történt művészeti események kapcsán. Persze ez valahol egészen magától értetődő, hiszen a Bosch+Bosch Csoport tagjai számára a művészetről való elmélkedés legalább olyan fontos volt, mint a kézzelfogható műtárgyak létrehozása.

A Fluxus követőihez hasonlóan a B+B törekvései között is szerepelt olyan, a 20. század közepén alternatívának számító médiumok integrálása, mint a film, a fotó, az akcióművészet, a szamizdat, a művészkönyv vagy akár a gumipeccsét és a hangszalag. Természetesen a nyomtatott könyv adta lehetőségek nem alkalmasak arra, hogy a kollektíva tagjai által alkalmazott változatos technikák mindegyikét teljeskörűen és minden érzékre hatóan bemutassa, ugyanakkor a klasszikus műtárgyreprodukciók mellett így is szerepelnek például költemények a szépirodalom határterületén alkotó Ladik Katalintól és Szombathy Bálinttól, láthatóak a könyvben Slavko Matković fotói, hangperformanszokon készült fényképek vagy éppen egy csoportos land-art akció – amely a Palicsi tó kiszáradt medrében valósult meg 1975-ben – dokumentumfotói. A vizuális információval gazdagon ellátott kötet végén 2018-ig terjedő idővonal, valamint a tárgyait alkotók rövid életrajzai kaptak helyet. Ráadásásképpen pedig a kötetből még az is kiderülhet, hogy van-e köze a csoport nevének a legnagyobb német szerszám- és háztartásigépgyártó multihoz.